

Svar till KRAV- Sektionen för Veterinär folkhälsa

Är det tydligt vad som gäller i förslagen? Om inte vad behöver bli tydligare?

Som helhet är förslagen till övervägande del tydliga eftersom regeländringarna innehåller flera förtydligande. Kommentarer till regelförslag är samtidigt mycket värdefulla då de också vidareutvecklar regeländringarna. Det som eventuellt kunde utgöra en viss otydlighet är att några av ändringarna är identiska, eller nästintill identiska med lagstiftningens krav. Att tydligare separera lagstiftningens krav med reglerna ifrån KRAV, kunde vara en god idé för att framhålla de mer omfattande djurvälståndsgärdena hos KRAV.

Det finns en viss otydlighet kring vissa av punkterna i regeländring 10.5.5(se nedan för vidare resonemang).

Anser ni att förslaget är bättre eller sämre jämfört med nuvarande regler för djuren?

Vi anser att förslaget till stor del är fördelaktigare än de nuvarande reglerna och som det också nämns i inledningen, saknas det ett vetenskapligt entydigt stöd för att övernattnings skulle påverka djuren negativt. Detta resonemang stöds också av oss från sektionen för Veterinär folkhälsa som utifrån egna erfarenheter noterat att en betydande andel av djuren uppvisar en minskad stressnivå efter övernattnings. Stressen minskar troligtvis ytterligare om stallmiljön samtidigt är utformad för att minska ljudnivåer och andra störningar från till exempel okända djurgrupper. Det är mycket positivt att flera av förslagen utvecklar och förtydligar jordbruksverkets föreskrifter SJVFS 2019:8. Det är till exempel i regeländring 10.5.4 i ännu högre grad definierat, jämfört med lagstiftningen, att " Djuren ska ha stråfoder för sysselsättning", detta förtydligande bidrar också sannolikt också till en ökad likriktning slakterier emellan.

Förslagen innebär att ensamma djur inte tillåts övernattnings och att Uddevallasystem bara tillåts om det finns särskilda djurvälståndsskäl. Vad anser ni om detta?

Vi ställer oss positiva till förslaget eftersom Uddevallasystemet innebär en inskränkt rörelsefrihet och minskade möjligheter till naturligt beteende samt dåliga möjligheter att lägga sig ned. Risken finns också att djuren kan fastna med horn eller andra kroppsdelar, samt en ökad risk för skador och fastklämning i samband med vändningsförsök. Vinsterna kan bestå i att djuren stressar varandra mindre utsträckning. Fördelarna med att *inte* tillåta övernattnings i Uddevallasystem (förutom av djurskyddsmässiga skäl), överväger troligtvis vissa av de positiva aspekterna av systemet.

I regelförslag 10.5.5 Valbara krav vid övernattnings lyfter vi förslag på olika krav som slakteriet kan välja mellan.

- Vad anser ni om förslaget?

De valbara kraven uppfattas något oklara och i viss mån invecklade, vilket skulle kunna orsaka bristande efterlevnad samt ett oönskat tolkningsutrymme. Till exempel står det att;" KRAV- certifierade djur övernattnings endast i undantagsfall". Förvisso definieras " / undantagsfall" med att djuren får övernattnings max 1 gång per månad, men det är troligtvis bättre, att som det också i förslaget påpekas, istället inkludera ytterligare två valbara kriterier eller att helt slopa punkten.

I ett av de valbara alternativen står; "Slakteripersonal gör kvällsrond". Vi ställer oss frågande vad skillnaden består i gentemot Grundkraven i 10.5.4 , där det står beskrivet att "Djuren ska ha regelbunden tillsyn". Samtidigt anges det att uppstallade djur ska ha tillsyn morgon och kväll i jordbruksverkets föreskrift(L 22, 6 kap. 4§).

I den fjärde punkten i 10.5.5 står angivet att; " Övernattade KRAV –certifierade djur ska slaktas först på morgonen". I L22 6 kap. § 7 påtalas dock att; "Djur får stallas upp på slakteriet högst en natt. Djur som stallas upp över natten ska slaktas utan dröjsmål följande dag". Vidare står det i allmänna råd till 6 kap.7 § att;" Om det inte går att undvika att stalla upp djur över natten, bör de djur som hålls över natten vara de djur som kom sist in till slakteriet den dagen.". Huvudprincipen för de konventionella djuren är alltså att de djur som befunnit sig längst på slakteriet bör vara de som slaktas först morgonen efter, såvida inga djur behöver prioriteras av djurskyddsmässiga skäl. Vi anser gällande KRAVs regler, att även om lagstiftningens primära roll betonas, så kan det ändå finnas en risk att regeln misstolkas av slakterierna som likvärdiga lagstiftningen och de konventionella djuren riskerar därmed att bli "utkonkurrerade" av de KRAV-certifierade djuren.

- **Har ni synpunkter på ytterligare eller andra krav man skulle kunna välja på?**

Vi har inga förslag på ytterligare krav, men stödjer framförallt de djurvälståndsbefrämjande åtgärderna. Det skulle kunna vara positivt om även dessa åtgärder i viss mån kunde integreras i grundkraven för att uppnå en större tydlighet och ett mer generellt främjande av djurvälståndet.

- **Skulle det räcka att de slakterier som övernattar djur mer sällan(max en gång per månad) endast lever upp till just det valbara kravet? För dem utgår därmed övriga valbara krav.**

Eftersom vi ser en viss problematik i några av de valbara kraven har vi svårt att närmare ta ställning till ovanstående fråga.

Anser du att förslagen på regeländringar stärker KRAV?

Regeländringarna kan mycket väl stärka KRAV. En central fråga är huruvida KRAV kan försäkra sig om att reglerna efterlevs. Eftersom de officiella veterinärerna på slakterierna endast har till uppgift att kontrollera att slakterierna uppfyller kraven i lagstiftningen och inte KRAVs specifika regler, behövs troligen kontinuerliga besök på slakterierna av KRAV för att säkerställa följsamhet av reglerna.

Övriga synpunkter med förslagen som ni vill lyfta?

Vi har inga övriga synpunkter utöver det som tidigare nämnts.

Med vänliga hälsningar,

Sektionen för Veterinär folkhälsa